

ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย
Necessary Needs for Developing Ethical Leadership of Administrators of
Educational Institutions Under Local Administrative Organizations
Sawankhalok District Sukhothai Province

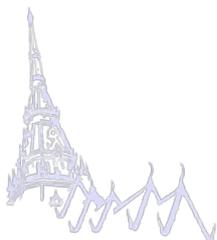
¹ศรชยา สุขภูมิรินทร์ และ²นงลักษณ์ ใจฉลาด

¹Sarutchaya Sukpoommarin and ²Nonglak ChaiChalad

^{1,2}คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม

^{1,2}Faculty of Education, Pibulsongkram Rajabhat University

Email: 2534oppo.f7@gmail.com

Received July 8, 2025; Revised August 15, 2025; Accepted August 23, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย ประกอบด้วยผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 16 คน และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก 54 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 0.98 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็น

ผลการวิจัยพบว่า สภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมอยู่ในระดับมาก ขณะที่สภาพที่ควรจะเป็นอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าค่าดัชนีลำดับความต้องการจำเป็นสูงสุดคือ ด้านความยุติธรรม (0.29) รองลงมาคือด้านความไว้วางใจ (0.28) และด้านความรับผิดชอบ (0.25) ตามลำดับโดยผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารงานด้วยความยุติธรรม ยึดหลักกฎหมายและระเบียบข้อบังคับอย่างเคร่งครัดรวมถึงเสริมสร้างความไว้วางใจและความรับผิดชอบ เพื่อยกระดับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้นในการพัฒนาสถานศึกษาให้เจริญก้าวหน้าอย่างยั่งยืน

คำสำคัญ: ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม; ความต้องการจำเป็น

Abstract

This research aimed to study the needs for developing ethical leadership among school administrators under the local administrative organizations in Sawankhalok District,

Sukhothai Province. The sample consisted of 16 directors and 54 teachers from child development centers, totaling 70 participants. The research instrument was a questionnaire assessing the current and desired states of ethical leadership. Data were analyzed using mean, standard deviation, and Priority Needs Index (PNI). The results revealed that the current state of ethical leadership was at a high level, while the desired state was at the highest level. When considering each dimension, the highest need was in the area of justice (PNI = 0.29), followed by trust (PNI = 0.28), and responsibility (PNI = 0.25), respectively. It is recommended that school administrators place importance on fair and lawful management, strictly adhere to rules and regulations, and foster trust and responsibility. These improvements will enhance ethical leadership and support the sustainable development of educational institutions.

Keywords: Ethical Leadership; Necessity

บทนำ

การศึกษานับเป็นกลไกสำคัญที่ส่งผลต่อการพัฒนาทั้งในระดับปัจเจกบุคคลและระดับสังคม โดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือสร้างความรู้ ปลูกฝังคุณธรรม และพัฒนาศักยภาพของมนุษย์อย่างรอบด้าน การศึกษามีได้จำกัดเฉพาะด้านวิชาการเท่านั้น หากยังรวมถึงการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกที่ดี มีทัศนคติที่เหมาะสม และสามารถดำรงชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุขและยั่งยืน ดังพระบรมราโชวาทในพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ที่ทรงเน้นว่า ความรู้เพียงอย่างเดียวไม่เพียงพอ หากขาดคุณธรรม ความซื่อสัตย์ และจริยธรรมแล้ว ย่อมไม่อาจนำพาความเจริญมาสู่ตนเองและสังคมได้ (ทวีศักดิ์ อุณจิตติกุล, 2561)

ปัจจุบัน สังคมไทยได้พัฒนาเข้าสู่การเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ที่มีความเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว ทั้งด้านวิทยาการ เทคโนโลยี และโครงสร้างสังคม ทำให้ระบบการศึกษาต้องมีการปรับเปลี่ยนให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งภายใต้กรอบแผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560–2579 ซึ่งเน้นการพัฒนาการศึกษาตลอดชีวิต การสร้างพลเมืองที่มีคุณภาพ และการบูรณาการหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงกับการจัดการศึกษาเพื่อความมั่นคง ความสามารถในการแข่งขัน และการมีคุณธรรมจริยธรรมควบคู่กัน (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560) องค์กรทางการศึกษาสามารถขับเคลื่อนไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ภาวะผู้นำจึงเป็นหัวใจสำคัญ ซึ่งผู้นำที่ดีมีใช้เพียงผู้ที่มีความสามารถในการบริหารจัดการเท่านั้น หากแต่ต้องสามารถชี้แนะ สร้างแรงบันดาลใจ และโน้มน้าวให้บุคลากรในองค์กรทำงานอย่างมีจิตสำนึก มีเป้าหมายร่วมกัน และยึดมั่นในประโยชน์ขององค์กรเป็นสำคัญ ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพจึงต้องประกอบด้วยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจ การสื่อสาร และที่สำคัญคือการยืนหยัดอยู่บนหลักจริยธรรม (ผ่องศรี พรหมวิชัย, 2560)

ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม (Ethical Leadership) เป็นแนวคิดที่เน้นการบริหารงานโดยยึดคุณธรรม ความถูกต้อง และความรับผิดชอบต่อผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ผู้นำในลักษณะนี้จะได้รับควมไว้วางใจจากบุคลากร ในองค์กร และสามารถสร้างวัฒนธรรมองค์กรที่ดีอย่างยั่งยืนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในบริบทของสถานศึกษา ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาทำหน้าที่เป็นผู้นำที่มีอิทธิพลต่อครู บุคลากร และนักเรียนโดยตรง ผู้บริหารจึง จำเป็นต้องมีคุณลักษณะของความเป็นผู้นำเชิงจริยธรรมที่โดดเด่น เพื่อส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ การสื่อสาร และวัฒนธรรมการทำงานที่ยึดมั่นในคุณธรรม นอกจากนี้ การบริหารสถานศึกษาต้องสอดคล้องกับ ความต้องการจำเป็นของชุมชนและสังคมในแต่ละพื้นที่ ซึ่งความต้องการจำเป็น หมายถึง ช่องว่างระหว่าง สภาพที่เป็นอยู่จริงกับสภาพที่ควรจะเป็น ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาและแก้ไข (สุวิมล ว่อง วาณิช, 2558; เอกพจน์ สิงห์คำ, 2562) หากผู้บริหารสถานศึกษาไม่สามารถบริหารงานให้ตอบสนอง ต่อความต้องการดังกล่าวได้อย่างมีคุณภาพและอยู่บนหลักจริยธรรม ย่อมส่งผลกระทบต่อคุณภาพการศึกษา โดยรวม

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณโคตร จังหวัดสุโขทัย มีสถานศึกษาและศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก อยู่ภายใต้ความรับผิดชอบรวม 14 แห่ง ดำเนินการตามแผนพัฒนาการศึกษาท้องถิ่น พ.ศ. 2566–2570 ที่เน้นความเสมอภาคทางการศึกษา การจัดการศึกษาตลอดชีวิต และการพัฒนาศักยภาพมนุษย์ในทุกช่วงวัย การที่องค์กรจะสามารถดำเนินการได้บรรลุตามเป้าหมายจำเป็นต้องมีผู้บริหารสถานศึกษาที่มีคุณธรรม และจริยธรรมเป็นพื้นฐานในการบริหารงาน โดยมีบทบาททั้งในฐานะผู้นำทางวิชาการและผู้นำทางจริยธรรม

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยเล็งเห็นความสำคัญของบทบาทภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในการพัฒนา การศึกษาท้องถิ่น จึงมีความประสงค์ที่จะศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณโคตร จังหวัดสุโขทัย เพื่อให้เกิดองค์ความรู้ที่สามารถนำไปใช้ ในการพัฒนาการบริหารจัดการสถานศึกษาให้มีคุณภาพ สอดคล้องกับนโยบายทางการศึกษา และตอบสนอง ต่อความต้องการของสังคมอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารท้องถิ่น อำเภอสุวรรณโคตร จังหวัดสุโขทัย

การทบทวนวรรณกรรม

จากการศึกษาเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยของนักวิชาการหลายท่านได้กล่าวถึงแนวคิดทฤษฎี เกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมไว้ ดังนี้

หนูไกร มาเชค (2559) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหาร ที่แสดงออกด้านความประพฤติ และการสื่อสารเพื่อนำไปสู่การยอมรับและเกิดความศรัทธาจากผู้อื่น

โดยมีพฤติกรรม ได้แก่ 1) การแสดงออกถึงความไว้วางใจ 2) การแสดงออกถึงความรับผิดชอบ 3) การแสดงออกถึงความเคารพ 4) การแสดงออกถึงความเป็นพลเมืองที่ดี 5) การแสดงออกถึงความยุติธรรม

เพ็ญศิริ สมเรือน (2560) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมหรือบุคลิกลักษณะของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติที่ถูกต้องเหมาะสมต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ด้วยความซื่อสัตย์สุจริต แสดงออกถึงความไว้วางใจ มีความยุติธรรม มีการเอาใจใส่อย่างทั่วถึงด้วยความเต็มใจ รวมถึงการตัดสินใจต่อปัญหาที่พบเจอ หรือมีการดำเนินงานอย่างสันติ มีจิตสำนึกและมีคุณธรรมจริยธรรม

อชิรญาณ แยมทับ และชูชาติ พวงสมจิตร (2563) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมหรือการกระทำของผู้นำที่แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติตนที่เหมาะสม ถูกต้องตามครรลองครองธรรม โดยยึดหลักความมีจริยธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ตาม จนได้รับความยอมรับ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และสังคมส่วนรวม และนำพาองค์กรบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้

ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ (2564) กล่าวว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หมายถึง พฤติกรรมการสร้างอิทธิพล การจูงใจ การโน้มน้าวให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจและความสมัครใจเป็นพฤติกรรมที่ทำให้เกิดการยอมรับและศรัทธาจากผู้ที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงผลประโยชน์และผลสำเร็จตามเป้าหมายขององค์กร สถานศึกษาประกอบไปด้วย (1) ด้านความยุติธรรม (2) ด้านความรับผิดชอบ (3) ด้านความซื่อสัตย์ (4) ด้านความไว้วางใจ (5) ด้านการมุ่งผลสัมฤทธิ์ของงาน (6) ด้านความเคารพ และ (7) ด้านความเป็นพลเมืองที่ดี

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม หมายถึง การแสดงออกถึงพฤติกรรม หรือการกระทำของผู้นำ หรือผู้บริหารที่แสดงออกถึงการประพฤติปฏิบัติตน ที่เหมาะสม ถูกต้อง ตามครรลองครองธรรม โดยยึดหลักความมีจริยธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้ตาม มีการสร้างอิทธิพล การจูงใจ การโน้มน้าว ให้บุคคลอื่นปฏิบัติตามด้วยความเต็มใจและความสมัครใจ ด้านความประพฤติการกระทำ จนได้รับการยอมรับ ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กร และสังคม ส่วนรวม กระบวนการ วิธีการของผู้นำที่แสดงออกหรือการแสดงออกถึงค่านิยม คุณธรรมจริยธรรมของบุคคลอย่างมีอุดมการณ์ เพื่อส่วนรวมเพื่อการบริหารโดยคำนึงถึงประโยชน์ขององค์กร เป็นหลักรวมถึง การสร้างแรงจูงใจให้ผู้ตามคำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมเพื่อการดำเนินงานตามบรรลุมติวัตถุประสงค์มีผล ต่อการปฏิบัติงานหรือดำเนินกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยความเต็มใจของผู้ตามและได้รับความร่วมมือในการกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้บรรลุเป้าหมายตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

มีนักวิชาการได้ให้แนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม 5 ด้านดังนี้

1. ด้านความยุติธรรม

เพ็ญศิริ สมเรือน (2560) กล่าวว่า ความยุติธรรม หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงความยุติธรรมในการตัดสินใจ การรักษาคำมั่นสัญญา การไม่แสดงออกถึงความลำเอียง มีเหตุผล การปฏิบัติตนต่อผู้อื่นหรือผู้ใต้บังคับบัญชา มีความเสมอภาค

ชนิษฐ์นิษา ทองสุข (2560) กล่าวว่า ความยุติธรรม หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกมา ซึ่งการกระทำที่เคารพถึงสิทธิของผู้อื่นและการไม่ยอมรับความชั่วของผู้อื่น

สรุปได้ว่า ผู้นำเชิงจริยธรรม ด้านความยุติธรรม หมายถึง พฤติกรรม ที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความเป็นกลาง เที่ยงธรรม รักษาความสัตย์สุจริต มีความเป็นกลาง เปิดเผย ไม่ลำเอียง สมเหตุสมผล การปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาอย่างเสมอภาคเท่าเทียมกัน ปราศจากความอคติ มีเหตุผล ยึดความถูกต้อง เคารพและปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ประเพณีและบทบาทหน้าที่ ตลอดจนกล้ายืนหยัดในสิ่งที่ถูกต้อง ให้เกียรติและช่วยเหลือผู้อื่นด้วยความเต็มใจ รวมทั้งต้องแก้ไขข้อผิดพลาดที่เกิดขึ้นให้ถูกต้องไม่เอาเปรียบผู้อื่นและไม่มุ่งประโยชน์ส่วนตน

2. ด้านความไว้วางใจ

พิเชษฐ์ ผุงเพิ่มตระกูล (2554) กล่าวว่า ความไว้วางใจ หมายถึง ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่เกิดจากความรู้สึก ความเชื่อมั่นของบุคคลที่มีบุคคล หรือกลุ่มบุคคล ว่าเป็นผู้มีคุณธรรมจริยธรรม โดยมีความเมตตาต่อผู้อื่น และสามารถพึ่งพาอาศัยได้ที่แสดงออกถึงความคาดหวังในคำพูดและการกระทำรวมถึงการตัดสินใจของผู้อื่นที่มีผลกระทบต่อตนเอง

สุธาณี แม้นญาติ (2554) กล่าวว่า ความไว้วางใจ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารสถานศึกษาแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมั่นว่า ผู้นำมีความมั่นคง และมีความสามารถในการเป็นผู้นำสูง ประกอบด้วย 1) มีความซื่อตรง มั่นคง และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน 2) มีทักษะในการทำงานและมีมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่มีความสามารถ มีความชำนาญ มีประสบการณ์ และมีคุณสมบัติที่เหมาะสมเพียงพอในการทำงาน และมนุษยสัมพันธ์ 3) มีความสามารถในการพยากรณ์ และมีวิจรรย์ญาณในการแก้ไขปัญหาได้ดี สอดคล้องและเหมาะสม 4) มีความผูกพันและเต็มใจปกป้องผู้ใต้บังคับบัญชาทั้งกายและใจ 5) ให้โอกาสแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาในการมีส่วนร่วมแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

สรุปได้ว่า ผู้นำเชิงจริยธรรมด้านความไว้วางใจ หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรมของผู้บริหารสถานศึกษาในการสำนึกต่อบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติตนต่องาน หรือพฤติกรรมที่แสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความจริงใจ การแสดงออกถึงความมั่นคงทางอารมณ์ ความเป็นธรรม มีมนุษยสัมพันธ์ มีความโปร่งใส มีการใช้วิจรรย์ญาณในการตัดสินใจ ความผูกพัน และเต็มใจที่จะปกป้องผู้ใต้บังคับบัญชา ตลอดจนทำให้โอกาสแก่ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วม และแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และตัดสินใจในทางที่จะก่อให้เกิดผลดี ก่อให้เกิดความไว้วางใจของผู้ใต้บังคับบัญชา

3. ด้านความซื่อสัตย์

ชนิษฐ์นิชา ทองสุข (2560) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงให้เห็นถึงการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม และตรงต่อความเป็นจริง ประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมา ทั้งกาย วาจา ใจ ต่อตนเอง และต่อผู้อื่น ต่อตนเองและผู้อื่น ทั้งต่อหน้าที่การงาน และการรักษาความสัตย์สุจริต

คำพร กองเตย (2560) กล่าวว่า ความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรมการแสดงออกของผู้บริหารสถานศึกษาในการปฏิบัติตนต่อผู้อื่นด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติตนตามค่านิยม ความซื่อ ความศรัทธาและจริยธรรมที่สังคมยอมรับ การทบทวนตนเองและรู้สำนึกในตนเองอยู่เสมอ

สรุปได้ว่า ผู้นำเชิงจริยธรรม ด้านความซื่อสัตย์ หมายถึง พฤติกรรม การแสดงออกของผู้บริหารที่แสดงออกถึงการปฏิบัติตนอย่างเหมาะสม การปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชา โดยการปฏิบัติตนต่อผู้อื่น

ด้วยความเสมอต้นเสมอปลาย ปฏิบัติตนตามค่านิยม ความเชื่อ และจริยธรรม ที่สังคมยอมรับ การประพฤติปฏิบัติอย่างตรงไปตรงมาทั้งต่อตนเองและผู้อื่น ด้วยความ โปร่งใส มีความซื่อตรงมีความจริงใจ ไม่เสแสร้ง คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตน การรักษาความลับและผลประโยชน์และทรัพย์สินต่าง ๆ ด้วยความซื่อสัตย์ ประพฤติตน เป็นแบบอย่างที่ดีตามจรรยาบรรณของวิชาชีพแก่บุคลากรและการไม่บิดเบือนข้อมูลจากความเป็นจริง

4. ด้านความเคารพ

หนูไกร มาเชค (2559) กล่าวว่า ความเคารพ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารในการปฏิบัติหน้าที่การเป็นผู้มีความสุภาพ มีความเคารพให้เกียรติตนเองและผู้อื่น

ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ (2564) กล่าวว่า ด้านความเคารพ หมายถึง พฤติกรรม พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ มีสัมมาคารวะ เคารพในศักดิ์ศรี ของผู้ร่วมงาน เป็นผู้ที่ดำรงชีวิตโดยยึดหลักค่านิยมพึงตนเอง เรียบง่าย พอประมาณ ไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น และรักษาไว้ซึ่งความยุติธรรม ยึดถือตามกฎเกณฑ์ของสังคม ในการให้รางวัล และการลงโทษบุคลากร มีความเห็นอกเห็นใจผู้ใต้บังคับบัญชา ร่วมทุกข์ ร่วมสุขโดยไม่ละเลยทอดทิ้ง อีกทั้งเป็นผู้ที่เปิดโอกาสให้ผู้ร่วมงานแสดงความคิดเห็น และความต้องการเพื่อผลักดันให้การปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย ให้ความเป็นอิสระ สร้างทางเลือกแก่เพื่อนร่วมงานในการทำงานอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน ยอมรับ ความแตกต่าง และความเชื่อของแต่ละบุคคลโดยปราศจากความลำเอียง ไม่บิดเบือนหรือ ปิดบังข้อมูล เพื่อใช้ในการตัดสินใจที่บุคลากรพึงทราบรวมทั้งการเป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจ และกระตุ้นให้บุคลากรในหน่วยงานคำนึงถึงหน้าที่และความรับผิดชอบต่อองค์กร

สรุปได้ว่า ผู้นำเชิงจริยธรรม ด้านความเคารพ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่พึงประสงค์ที่แสดงออกถึงการเป็นผู้ที่มีความอ่อนน้อมถ่อมตน ปฏิบัติต่อผู้อื่นด้วยความสุภาพ มีสัมมาคารวะ มีความเกรงใจ มีความเห็นอกเห็นใจ มีความเมตตากรุณา เคารพในศักดิ์ศรีของผู้ร่วมงาน การเป็นมิตรต่อผู้อื่น ความตระหนัก ซาบซึ้ง รู้ถึงคุณความดีที่มีอยู่จริงของตนเอง บุคคลอื่น หรือสิ่งต่าง ๆ จนกระทั่งเกิดการยอมรับนับถือด้วยใจจริงแล้วแสดงความนับถือด้วยความอ่อนน้อม อ่อนโยนอย่างเหมาะสม ยอมรับความแตกต่างระหว่างบุคคลโดยปราศจากความลำเอียง ยอมรับในความรู้ ความสามารถ และเจตคติของผู้อื่น

5. ด้านความรับผิดชอบ

จิรพล ภูขมัง (2565) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง การแสดงออกทางพฤติกรรม ด้านการปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา ประกอบไปด้วย การปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ พัฒนาการสู่ความเป็นเลิศ มีการควบคุมตนเอง ความรับผิดชอบในงานที่ตนทำ สิ่งสำคัญเป็นแบบอย่างในเรื่องที่รับผิดชอบผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจะคำนึงถึงทีมงาน พัฒนาการสู่ความเป็นเลิศ

ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ (2564) กล่าวว่า ความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมพึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่มีความมุ่งมั่นตั้งใจ การเอาใจใส่ในหน้าที่การทำงาน มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ และปฏิบัติหน้าที่ด้วยความถูกต้องเต็มกำลังความสามารถ มีความละเอียดรอบคอบ กล้ายอมรับผลดีและผลเสีย

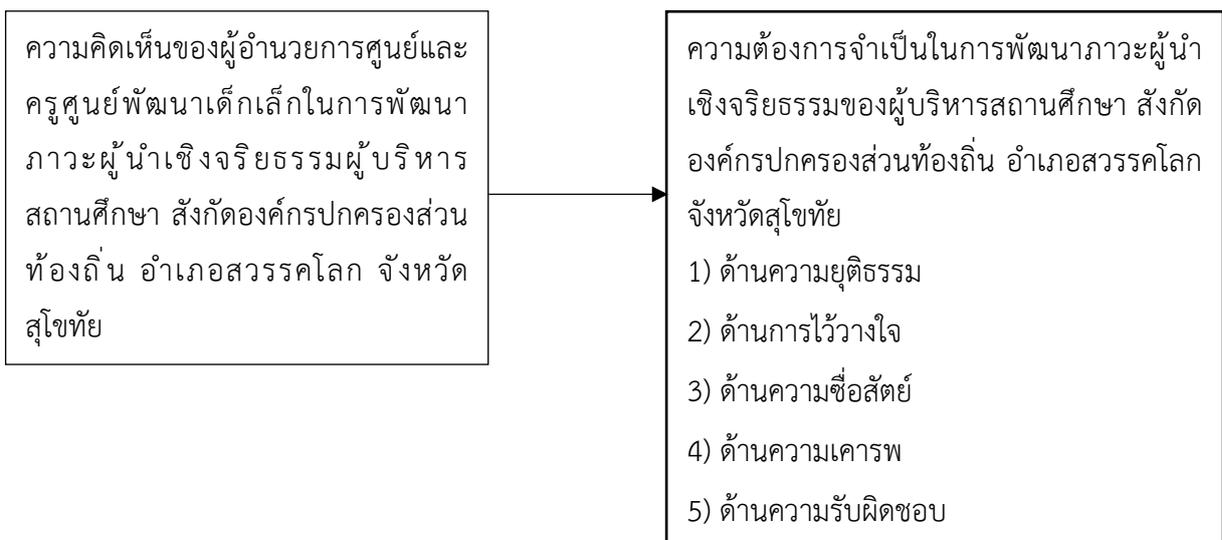

จากการปฏิบัติหน้าที่ ใช้ความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่อย่างตรงไปตรงมา เป็นผู้ที่มีความเพียรพยายาม มีความอดทน ไม่ยอมแพ้ต่อปัญหาหรืออุปสรรคที่เกิดขึ้น

สรุปได้ว่า ผู้นำเชิงจริยธรรม ด้านความรับผิดชอบ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงการปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมุ่งมั่น ตั้งใจ เอาใจใส่ในหน้าที่ ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรวดเร็วถูกต้อง มีความรับผิดชอบ ทำงานอย่างเต็มกำลังความสามารถด้วยความละเอียดรอบคอบ ทำงานเสร็จตามกำหนดเวลา มีความอดทน โดยมุ่งทำงานสู่ความเป็นเลิศ ยอมรับผลดีและผลเสียจากการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ยอมแพ้ต่ออุปสรรคปัญหาที่เกิดขึ้น เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีการศึกษาองค์การสู่ความเป็นเลิศ มีความละเอียดรอบคอบและยอมรับผลการกระทำในการปฏิบัติหน้าที่ เพื่อให้บรรลุความสำเร็จตามความมุ่งหมาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา โดยศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในการกำหนดกรอบแนวคิดการวิจัย ดังนี้

ภาพ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้มีพื้นที่วิจัยอยู่ที่สถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยมีรายละเอียด ดังนี้

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู รวมทั้งสิ้นจำนวน 83 คน กลุ่มตัวอย่าง ในการวิจัย ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็กและครู โดยกำหนดขนาด

กลุ่มตัวอย่างด้วยตารางสำเร็จรูปของ Krejcie & Morgan (1986, อ้างถึงใน บุญชม ศรีสะอาด, 2560) ได้กลุ่มตัวอย่าง ทั้งสิ้น จำนวน 70 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 16 คน โดยใช้วิธีการเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling) และครูจำนวน 54 คนโดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือแบบสอบถาม แบบมาตราประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นคำถามแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เขตอำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย โดยใช้แบบตอบสนองคู่ (Duel-response format) ชนิด 5 ระดับ เพื่อสอบถามเกี่ยวกับสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็น โดยให้ผู้ตอบเลือกตามระดับความคิดเห็นของตนเอง แบ่งเป็น 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมประกอบด้วย 5 ด้าน ดังนี้

ด้านความยุติธรรม จำนวน 8 ข้อ

ด้านความไว้วางใจ จำนวน 7 ข้อ

ด้านความซื่อสัตย์ จำนวน 8 ข้อ

ด้านความเคารพ จำนวน 4 ข้อ

ด้านความรับผิดชอบ จำนวน 8 ข้อ

โดยแบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับ เท่ากับ .98

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสืออนุญาตจากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพิบูลสงคราม เพื่อขออนุญาตเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง

2. ผู้วิจัยส่งหนังสือขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูลพร้อมแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่าง ทั้งในรูปแบบเอกสารและรูปแบบออนไลน์ จำนวน 70 ฉบับ

3. ผลการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามส่งแบบสอบถามที่สมบูรณ์ครบถ้วน จำนวน 70 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่าง

4. ผู้วิจัยรวบรวมและตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม ก่อนนำข้อมูลเข้าสู่ระบบคอมพิวเตอร์ เพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติต่าง ๆ และดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามขั้นตอนวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้ประมวลผลข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป โดยใช้สถิติตามหัวข้อการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ความถี่ และค่าร้อยละ

2. วิเคราะห์ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารท้องถิ่น อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยหาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และ Modified Priority Needs Index (PNI_{modified})

ผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย ผู้วิจัยสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตำแหน่ง	จำนวน	ร้อยละ
1. ผู้บริหารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	16	22.85
2. ครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก	54	77.14
รวม	70	100.00

จากตารางที่ 1 กลุ่มตัวอย่างตอบกลับแบบสอบถามทั้งสิ้น 70 คน คิดเป็นร้อยละ 100 โดยเป็นตำแหน่งผู้อำนวยการศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 16 คน คิดเป็นร้อยละ 22.85 และครูศูนย์พัฒนาเด็กเล็กฯ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 77.14 โดยแบบสอบถามที่ได้กลับคืนมา คิดเป็น 100

2. ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารท้องถิ่น อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมและจำแนกรายด้าน

(N= 70)

ด้าน	ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง(D)			สภาพที่ควรจะเป็น(I)			PNI Modified (I-D)/D	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
1	ด้านความยุติธรรม	3.90	.78	มาก	4.78	.37	มากที่สุด	.29	1
2	ด้านความไว้วางใจ	3.94	.82	มาก	4.77	.36	มากที่สุด	.28	2
3	ด้านความซื่อสัตย์	3.98	.82	มาก	4.81	.33	มากที่สุด	.27	3
4	ด้านความเคารพ	4.00	.82	มาก	4.82	.38	มากที่สุด	.27	4
5	ด้านความรับผิดชอบ	4.03	.74	มาก	4.82	.38	มากที่สุด	.25	5

ด้าน	ภาวะผู้นำเชิง จริยธรรมของ ผู้บริหารสถานศึกษา	สภาพที่เป็นจริง(D)			สภาพที่ควรจะเป็น(I)			PNI Modified (I-D)/D	ลำดับ
		$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ		
รวม		3.97	.77	มาก	4.80	.33	มากที่สุด	.27	

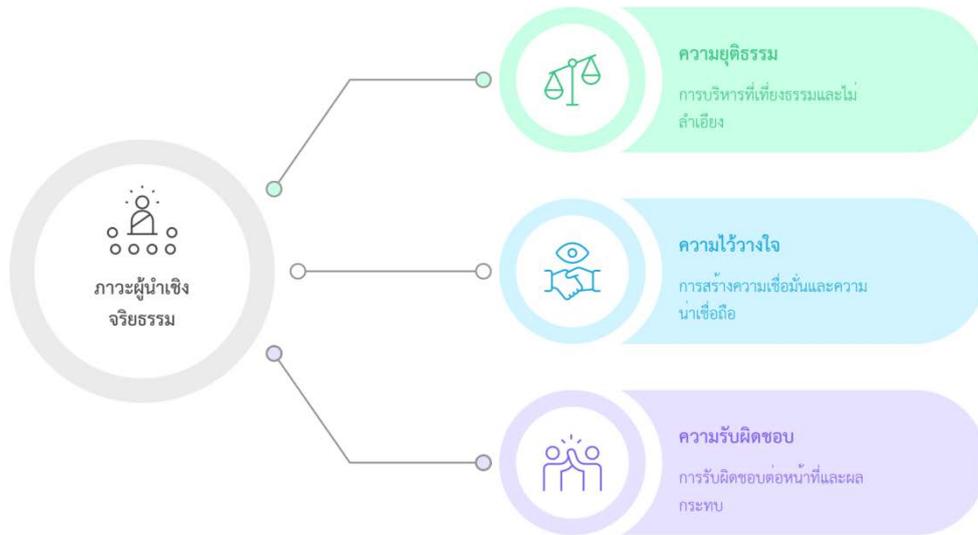
จากตารางที่ 2 พบว่า ระดับสภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = .77) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.03$, S.D. = .74) รองลงมา คือ ด้านความเคารพ ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = .82) และด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 3.98$, S.D. = .82) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = .78)

ระดับสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.80$, S.D. = .33) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับมากที่สุดทุกด้าน โดยเรียงจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดและมีค่าเฉลี่ยเท่ากัน คือ ด้านความรับผิดชอบ และด้านความเคารพ ($\bar{X} = 4.82$, S.D. = .38) รองลงมาคือด้านความซื่อสัตย์ ($\bar{X} = 4.81$, S.D. = .33) ตามลำดับ ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความไว้วางใจ ($\bar{X} = 4.77$, S.D. = .36)

ค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย พบว่า ในภาพรวมเท่ากับ .27 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านความยุติธรรม มีค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI modified) สูงสุดเท่ากับ .29 รองลงมา คือด้านความไว้วางใจ .28 ส่วนลำดับสุดท้าย คือ ด้านความรับผิดชอบ เท่ากับ .25

องค์ความรู้ใหม่

องค์ความรู้ที่ได้รับจากงานวิจัย เรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ผู้วิจัยสามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ได้ดังนี้

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

อธิบายได้ว่า

1. ความยุติธรรม ผู้บริหารสถานศึกษามีภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก สะท้อนถึงการตระหนักรู้ในบทบาทหน้าที่ของตน และเมื่อเปรียบเทียบระหว่าง “สภาพที่เป็นจริง” กับ “สภาพที่ควรจะเป็น” พบว่า ยังมีช่องว่างที่ควรได้รับการพัฒนาเพิ่มเติม โดยเฉพาะในมิติของ “ความยุติธรรม” ซึ่งเป็นองค์ประกอบที่มีดัชนีความจำเป็นสูงที่สุด การพัฒนาผู้บริหารให้สามารถปฏิบัติหน้าที่อย่างเที่ยงธรรม ไม่ลำเอียง และยึดหลักความเสมอภาคในการบริหารบุคลากรจึงเป็นสิ่งจำเป็นในระดับเร่งด่วน

2. ความไว้วางใจ ความไว้วางใจและความรับผิดชอบของผู้บริหารเป็นอีกสองด้านที่ควรได้รับการส่งเสริมอย่างต่อเนื่อง แม้ว่าจะมีระดับอยู่ในเกณฑ์ดี แต่ความคาดหวังของบุคลากรและชุมชนต่อบทบาทของผู้บริหารในฐานะผู้นำที่มีคุณธรรมสูงยังคงอยู่ในระดับสูงเช่นกัน ซึ่งหมายความว่า ผู้บริหารจะต้องพัฒนาทักษะการสื่อสาร การสร้างความน่าเชื่อถือ และความโปร่งใสในการทำงานควบคู่กันไป

3. ความรับผิดชอบ ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมกับความไว้วางใจของบุคลากรในสถานศึกษา และส่งผลต่อความร่วมมือในการทำงาน ซึ่งเป็นสิ่งที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่การบริหารจัดการท้องถิ่นต้องเผชิญกับความท้าทายหลากหลายด้าน ไม่ว่าจะเป็นนโยบายจากส่วนกลางหรือความคาดหวังจากชุมชน

องค์ความรู้ที่ได้จากงานวิจัยนี้จึงสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดทำแผนพัฒนาผู้นำทางการศึกษาในระดับท้องถิ่นได้อย่างเหมาะสม โดยเฉพาะการออกแบบหลักสูตรฝึกอบรมหรือกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ที่ไม่เพียงเน้นทักษะเชิงวิชาชีพ แต่ควรมุ่งส่งเสริมจิตสำนึก ความเสียสละ ความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และการเป็นแบบอย่างที่ดีในสังคมอย่างยั่งยืน

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง ความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสุวรรณภูมิ จังหวัดสุโขทัย มีประเด็นสำคัญที่ผู้วิจัยสามารถนำมา อภิปรายผลการวิจัยได้ดังนี้

ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในภาพรวม พบว่า ด้านความยุติธรรม มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาต้องปฏิบัติหน้าที่ต่อบุคลากรโดยปราศจากความอคติที่อาจก่อให้เกิดความขัดแย้ง ผู้บริหารปฏิบัติตนตามหน้าที่ โดยเน้นความสมเหตุสมผลในการให้รางวัลและการยกย่องเชิดชูบุคลากรที่มีแนวทางการปฏิบัติที่ดี และปฏิบัติตนตามหน้าที่โดยปฏิบัติตนตามกฎหมาย ข้อบังคับ ระเบียบแบบแผน ป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของเพ็ญศิริ สมเรือน (2560) ที่ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาตราด ที่กล่าวว่า ผู้นำความเปลี่ยนแปลงด้านธรรมาภิบาล และด้านมนุษยสัมพันธ์ คือ หลักปฏิบัติในองค์กรที่ผู้บังคับบัญชาใช้นำพาองค์กรมุ่งสู่เป้าหมายได้อย่างถูกต้องดีงาม เป็นที่ยอมรับของบุคลากรด้วยใจ เป็นผู้ใช้อิทธิพลด้านดีต่อผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ใช่มีอิทธิพลเฉพาะตำแหน่งหรือ หน้าที่โดยเอาตนเองเป็นใหญ่ สำหรับสั่งการบังคับการ แต่มีความประพฤติที่ดีเป็นแบบอย่างได้ มีความถูกต้อง สามารถโน้มน้าวกายและใจให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดเห็นด้วย เกิดความผูกพันและร่วมทำงานในองค์กรด้วยความสมัครใจ มีความรู้สึกอยากทุ่มเท อยากรับผิดชอบและอยากสร้างผลสำเร็จ อย่างสูงสุดให้กับองค์กร สอดคล้องกับงานวิจัยของเอกราช เอียดแก้ว วีระพงษ์ สมเขาใหญ่ และพระปลัดโฆษิต โฆษิต (2565) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 พบว่า ผู้บริหารมีความยุติธรรมในการบริหารงาน มีความประพฤติตรงต่อวิชาชีพ มีความโปร่งใสในการปฏิบัติงาน เป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องที่รับผิดชอบ รองลงมาคือ ด้านความไว้วางใจ ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก ผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนตามหน้าที่ด้วยการมีความมั่นคงทางอารมณ์บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความมั่นใจ เป็นกลาง ผู้บริหารปฏิบัติตนตามหน้าที่ที่มีความมุ่งมั่นผลงานและความสัมพันธ์ที่ดีต่อบุคลากรทุกคนก่อให้เกิดความผูกพันที่ดีต่อกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ อีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์ (2562) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์การของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดอุทัยธานี พบว่าด้านความไว้วางใจ กล่าวคือ ผู้บริหารมีการยอมรับและเชื่อถือในความรู้ความสามารถของผู้ร่วมงาน ผู้บริหารต้องให้ความเป็นกันเองแก่บุคลากรความยึดมั่นผูกพันให้การสนับสนุนให้การตั้งเป้าหมายและวัตถุประสงค์ร่วมกัน ด้วยการเปิดโอกาสผู้ร่วมงานมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นและปรับปรุงพัฒนาการดำเนินงาน และสร้างความตระหนักในการทำงาน ความสามารถในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษาที่ปฏิบัติตนได้เหมาะสมตามกาลเทศะ สามารถทำตามคำพูดที่ตนเองกล่าวไว้ได้ ควบคุมอารมณ์ได้เหมาะสมตามสถานการณ์ และปฏิบัติงานด้วยความโปร่งใส ตรวจสอบได้ จึงทำให้เกิดความไว้วางใจจากครู สอดคล้องกับ เกวลิน เมืองชู (2564) ศึกษาเรื่องภาวะผู้นำ

เชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีผลต่อความผูกพัน ต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 1 ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหาร สถานศึกษา ด้านความซื่อสัตย์ กล่าวคือ ผู้บริหารปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอปลายส่งผลให้บุคลากร เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงาน ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากผู้บริหารสถานศึกษาปฏิบัติตนสอดคล้องกับค่านิยม ความเชื่อที่บุคลากรหรือสังคมยอมรับซึ่งถือเป็นวัฒนธรรมองค์กร และปฏิบัติตนต่อผู้อื่นอย่างเสมอต้นเสมอ ปลาย ส่งผลให้บุคลากรเกิดความเข้าใจที่ชัดเจนในการปฏิบัติงานและในการปฏิบัติงาน ผู้บริหารคำนึงถึง ประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าประโยชน์ส่วนตัว

สรุป

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย พบว่า ค่าดัชนีความต้องการจำเป็นภาวะ ผู้นำเชิงจริยธรรม คือ ด้านความยุติธรรม จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมควรให้ความสำคัญ ในลำดับแรกในการเสริมสร้างพฤติกรรมที่เป็นธรรม ไม่ลำเอียง และเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมในองค์กร อย่างเท่าเทียม ซึ่งจะช่วยยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการสถานศึกษา และนำไปสู่ความยั่งยืนของระบบ การศึกษาในระดับท้องถิ่น รวมถึงการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมด้าน อื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย พบว่า ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ความยุติธรรม ความไว้วางใจ ความซื่อสัตย์ ความเคารพ และความรับผิดชอบ มีค่าดัชนีความต้องการ จำเป็นอยู่ในระดับใกล้เคียงกัน แสดงให้เห็นว่าทุกด้านล้วนมีความสำคัญและควรได้รับการพัฒนา อย่างเท่าเทียมกัน เพื่อส่งเสริมให้ผู้บริหารสามารถนำองค์กรไปสู่ความยั่งยืนด้วยคุณธรรมจริยธรรม ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

1. ระดับสภาพที่เป็นจริงของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านความยุติธรรม ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ส่งเสริมพัฒนาภาวะผู้นำ เชิงจริยธรรมในด้านความยุติธรรมก่อนเป็นอันดับแรก เพื่อให้องค์กรสามารถขับเคลื่อนได้อย่างโปร่งใส และบรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรได้

2. ระดับสภาพที่ควรจะเป็นของภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น อำเภอสวรรคโลก จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด แสดงให้เห็นว่าผู้ปฏิบัติงาน ทุกคนมุ่งหวังที่จะให้ผู้บริหารมีภาวะผู้นำอยู่ในระดับมากที่สุดในทุก ๆ ด้าน ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรนำไปใช้ดำเนินการ ดังนี้ ส่งเสริมพัฒนาภาวะผู้นำของผู้บริหารโดยผ่านกิจกรรม หรือโครงการที่เหมาะสม และสะท้อนกับบริบทของสถานศึกษา

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาในลักษณะวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์เชิงลึกหรือการสนทนากลุ่มย่อย (Focus Group) เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกและมุมมองที่หลากหลายเกี่ยวกับภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา

2. ควรใช้เครื่องมือและวิธีการวิจัยที่หลากหลายในการศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรม เพื่อเพิ่มความรอบด้านและความลึกซึ้งของข้อมูล รวมถึงการศึกษาในบริบทหรือพื้นที่อื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบและขยายผลการวิจัยให้ครอบคลุมมากยิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- เกวลิน เมืองชู. (2564). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 6(3), 76–88.
- ชนิษฐ์นิชา ทองสุข. (2560). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (วิทยานิพนธ์ปริญญาการศึกษาดุฎิบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารและพัฒนาการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- คำพร กองเตย. (2560). การศึกษาตัวบ่งชี้ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร (วิทยานิพนธ์ดุฎิบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.
- จิรพล ภูขม้ง. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันในองค์กรของครู ในโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ทวีศักดิ์ อุ่นจิตติกุล. (2561). *คุณธรรม จริยธรรม กับการพัฒนาทุนมนุษย์*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธีรพัฒน์ เพชรศรีจันทร์. (2562). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อความผูกพันต่อองค์กรของข้าราชการครูโรงเรียนประถมศึกษาของรัฐในจังหวัดอุทัยธานี (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต). นครปฐม: มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้น*. (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผ่องศรี พรมิชัย. (2560). ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษากับความพึงพอใจของครูในการปฏิบัติงานในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 3. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 14(2), 147 - 178.
- พิเชษฐ์ ผุงเพิ่มตระกูล. (2554). *ความไว้วางใจในผู้บังคับบัญชา ความไว้วางใจในองค์กร ความพึงพอใจในการทำงาน และความผูกพันในองค์กรของบุคลากรทางการศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยี*

ราชชมงคลรัตนโกสินทร์ (วิทยานิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศิลปากร.

เพ็ญศิริ สมเรือน. (2560). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา. *วารสารบริหารการศึกษา*, 8(2), 37-49.

ภาณุวัฒน์ บุญธัญกิจ. (2564). *ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานครตามทัศนะของผู้บริหารและครู* (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.

สุชาสินี แม้นญาติ. (2554). *โมเดลความสัมพันธ์โครงสร้างปัจจัยที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดกรมการปกครองส่วนท้องถิ่น* (วิทยานิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

สุวิมล ว่องวานิช. (2558). *การประเมินความต้องการจำเป็นเพื่อการพัฒนาองค์กร*. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

หนูไกร มาเชค. (2559). *การศึกษาภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมในผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน* (ดุษฎีนิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต). ชลบุรี: มหาวิทยาลัยบูรพา.

อชิรญาณม์ แยมทับ และชูชาติ พวงสมจิตร. (2563). ความสามารถทางภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่ส่งผลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นนทบุรี. *วารสารปัญญาภิวัฒน์*, 12(2), 188-200.

เอกพจน์ สิงห์คำ. (2562). *การศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางในการพัฒนาภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของผู้บริหาร สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเพชรบูรณ์ เขต 1* (วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา). พิษณุโลก: มหาวิทยาลัยนเรศวร.

เอกราช เอียดแก้ว, วีระพงษ์ สมเขาใหญ่ และ พระปลัดโฆสิต โฆสิตโต. (2565). ภาวะผู้นำเชิงจริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษา ที่ส่งผลต่อคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4. *วารสารพุทธสังคมวิทยาปริทรรศน์*, 7(1), 149-163.